

Ako posúdiť školskú pripravenosť dieťaťa

Nástup do školy je v živote každého dieťaťa veľkou udalosťou. Tento deň predstavuje míľnik v jeho doterajšom vývine a zároveň začiatok novej životnej etapy. Ako však vieme zistiť, či je dieťa na nástup do školy už pripravené?

O tejto zrelosti dieťaťa hovorí tzv. školská zrelosť, ktorú posudzujú pedagógovia a psychológovia.

Zápis detí do 1. ročníka základných škôl sa tento rok uskutoční bez toho, aby sme išli s dieťaťom do školy, a aby deti vypracovali s pani učiteľkami a školskými psychologičkami nejaké úlohy. Ako správne posúdiť, či naše dieťa bude v septembri na školu pripravené? Ako mu môžete vy, rodičia, v tejto príprave pomôcť z domu?

Článok dávnejšie pripravila uznávaná detská psychologička PhDr. Daniela Bolgáčová a jej rady vám ponúkame ako prvú pomoc pri domácom „laickom“ posudzovaní školskej pripravenosti dieťaťa. Pri spoločných hrách s deťmi tak môžete pozorovaním sledovať, čo vaše dieťa už hravo ovláda a kde, naopak, by malo ešte pridať.

Posúdiť školskú pripravenosť, to už skutočne nie je jednoduchá vec. Čo to vlastne je? Jedná sa o dosiahnutie takého stupňa vývinu dieťaťa, ktoré mu umožní bez problémov zvládnuť nároky školy. Ak ste si však doteraz mysleli, že hovoríme len o IQ alebo o sústredení, mýlili ste sa. Pri školskej pripravenosti sa posudzuje telesný, rozumový, sociálny, emočný vývin a pracovná vyspelosť dieťaťa.

Telesný vývin

Ak má vaše dieťa vek, keď do 31. augusta dovŕši šesť rokov, štandardne má v tomto veku povinnú lekársku kontrolu. Pri nej lekár posúdi, či je dieťa dostatočne po telesnej stránke vyspelé, zdravé a schopné sa začleniť do kolektívu.

Aby ste podporili u zdravých detí ich telesný vývoj, odporúčame komunikovať s učiteľkami zo škôlky vášho dieťaťa a popýtať sa na ranné rozcvičky a iné pohybové aktivity, ktoré s deťmi denne robili, a ktoré by ste vedeli spolu realizovať aj doma. Nenechajte vaše deti dlho vysedávať pred televízorom či inou obrazovkou a skúste ich pravidelne dopoludnia aj popoludní „postaviť na nohy“.

Môžete spolu napríklad aj tancovať a zabávať sa pri hudbe, zahrať sa na to, že vy ste v škôlke a vaše dieťa je učiteľkou či učiteľom, ktorý predcvičuje pre vás rozcvičku. Ak je to možné, vybehnite s deťmi na kolobežku či odrážadlo a samozrejme nezabudnite na rúško. Tento pohyb

na čerstvom vzduchu na nácvik rovnováhy a koordinácie celého tela vášmu dieťaťu určite prospeje.

Rozumový vývin

Do tejto oblasti zahŕňame úroveň vnímania, myslenia, pamäť, reč, koncentráciu, motoriku (jemnú aj hrubú) a vývin detskej kresby.

Vnímanie

- zamerajte sa na to, aby dieťaťo pred nástupom do školy poznalo dni v týždni a jednotlivé tvary, ktoré vie nielen rozoznať, ale aj správne pomenovať. Na tréning vyhľadávajte aktivity, pri ktorých skladá časti do jedného celku, môže aj podľa vašich slovných pokynov, čím trénujete zároveň aj sluchové a zrakové vnímanie.

Myslenie

- dieťa by malo byť schopné identifikovať podobnosti a rozdiely, vie zarecitovať básničku alebo zaspievať pesničku, pozná svoje meno, prípadne aj dátum narodenia a adresu bydliska. Pred nástupom do školy by malo dieťa poznať pojem málo, veľa, vie počítat' do päť, ideálne aj do desať.

Pamäť

- tréning pamäti viete robiť denne napríklad tak, že povieťe vášmu predškôlkovi niekoľko po sebe idúcich jednoduchých príkazov a pozorujete, či ich vie zrealizovať presne v tom poradí. Pri tréningu pamäti sú nápomocné aj knihy s jednoduchým príbehom, ktorý dieťa vie po jeho prečítaní (alebo len časti) zopakovať svojimi slovami. Okrem kníh sú výborné príbehy na obrázkových kartičkách, ktoré dieťa skladá za sebou podľa správneho poradia alebo hry, pri ktorých musí zapojiť aj predstavivosť.

Mechanická pamäť sa prejavuje tak, že dieťa má naučené základné návyky, napríklad vie, že ráno sa najprv umyje a prezlečie z pyžama, vie, že pred jedným a po odchode z toalety sa umývajú ruky a podobne.

Reč

- je vhodné, aby dieťa pred nástupom do školy hovorilo čisto a zrozumiteľne, bez logopedických porúch. Pokiaľ je možné, trénujte správnu výslovnosť s deťmi doma každodenne, napríklad aj pomocou hier. Okrem samotnej výslovnosti skúste s deťmi hláskovať jednotlivé slová, rozoznávať prvé písmeno v slove ktoré počujete, hrajte sa hry na rozširovanie slovnej zásoby.

Koncentrácia

- pred nástupom do školy je potrebné, aby dieťa pri konkrétnej činnosti vedelo vydržať najmenej 20 minút a dokázalo si nevšimáť bežné vedľajšie rušivé vplyvy. Na koncentráciu

existuje množstvo hrových aktivít, najmä ak sú spojené s logickými úlohami a priestorovou orientáciou

Motorika

- najdôležitejší nástroj v škole je pre dieťa pero (ceruzka), preto je dôležité, aby pred nástupom do školy vedelo s ceruzkou správne pracovať. Najdôležitejším predpokladom je správny úchop, ktorý je možné trénovať špeciálnymi trojhrannými farbičkami. Pri aktivitách s farbičkami učte deti obkresľovať jednoduché tvary, vymaľovať obrázky či nakresliť postavu so všetkými detailmi (hlava, trup, nohy, ruky, prsty, oči, nos, ústa, vlasy, oblečenie). Dieťa by tiež malo byť schopné nakresliť to, čo vidí pre sebou na predlohe. No a samozrejme pracujte spolu s bezpečnými nožnicami a skúšajte lepiť na papier tvary rozličných tvarov a veľkostí.

V hrubej motorike, napríklad pri hre s loptou, je vhodné, ak dieťa pozná výrazy hore, dole, vľavo, vpravo, nabok, otočiť sa, vyskočiť, podliezť prekážku či chytiť hodenú loptu

Sociálny a emočný vývin

Pred nástupom do školy by malo byť vaše dieťa zvyknuté na kolektív. Toto sa v týchto dňoch naozaj ťažko trénuje, ale 5-ročné deti sú zväčša zvyknuté na odlúčenie od mamy a od ostatných rodinných príslušníkov. Emočnou vyspelosťou chápeme aj to, že dieťa si uvedomuje svoje povinnosti, ktoré vyplývajú a sú súčasťou vyučovacieho procesu a rešpektuje pani učiteľku.

Pracovná vyspelosť

Ako je dieťa na tom v tejto oblasti, sa naozaj dozvieme asi až vtedy, keď začne chodiť do školy. Tam sa ukáže, či sa dokáže prispôbiť tempu práce celého kolektívu. Až počas školy uvidíte, ako zvláda striedanie vyučovacích hodín a prípravu na dané predmety (pripraviť si učebné pomôcky na predmety z nasledujúceho dňa a tie z predchádzajúceho si odložiť). Ak bez problémov úspešne rieši úlohy predkladané pedagógom a uvedomuje si, že práca na vyučovaní už nie je hra ako v materskej škole, dieťa je dostatočne školsky pripravené.

V poslednom roku v škôlke nie všetky deti splňajú všetky uvedené predpoklady. Každé dieťa má svoj individuálny vývoj a tento musíme rešpektovať. Často sa jedná o deti nepozorné, neposedné či emočne labilné, ktoré sa napríklad ešte nevedia odpútať od mamy. Pokiaľ sa aj vám javí ešte dieťa ako nesamostatné či príliš hravé, nezvyknuté na kolektív a tým neprispôsobivé, konzultujte túto vec s učiteľkou zo škôlky, s lekárom či detským psychológom. Často sa jedná o deti, ktoré sú narodené v mesiacoch jún, júl a august.

Na záver by sme chceli povedať, že odklad školskej dochádzky nemá žiadny súvis s inteligenciou dieťaťa a nie je žiadna hanba nechať dieťa o rok dlhšie v škôlke zvlášť vtedy, ak to má z konkrétneho dôvodu odporúčané. Ak máte pocit, že v niektorej zo spomínaných oblastí vaše dieťa nie je ešte na školu pripravené, po skončení momentálnej karantény kontaktujte lekára vášho dieťaťa, ako aj odborníka z centra pedagogicko-psychologického poradenstva, ktorý vám pomôže zhodnotiť školskú pripravenosť dieťaťa. Nezabudnite, že je lepšie dieťa na školu dobre pripraviť, ako neskôr pri domácich úlohách potrápiť celú rodinu :)